

"VODOVOD" a.d. PRIJEDOR

**PLAN POSLOVANJA
ZA PERIOD 2020 – 2022**

Broj:

Prijedor, februar 2020. godine

Sadržaj

1. UVOD

Бр.		Страна
1.1	Djelatnost preduzeća	4
1.2	Pravni status	4
1.3	Misija i vizija	4-5

2. STRATEŠKA PODRUČJA RAZVOJA

Бр.		Страна
2.1	Sadašnje usluge	5-6
2.2	Područje usluga	6-7

3. POSLOVANJE

Бр.		Страна
3.1	Razvoj ljudskih resursa	7
3.2	Razvoj tehničkih resursa	8
3.3	Planirane investicije	9
3.4	Pregled investicija i projekata koji su dogovoreni sa EIB	9-10
3.5	Nabavka vozila i opreme	10
3.6	Plan poravki i zamjene vodomjera	11
3.7	Kartiranje mreže , efikasno zoniranje i program mjerenja	11
3.8	Implementacija GIS-a	11
3.9	Željeno i postojeće stanje	12

4. NEPRIHODOVANA VODA

Бр.		Страна
4.1	Ciljevi	13

5. FINANSIJE

Бр.		Страна
5.1	Politika cijena	13
5.2	Željeno i postojeće stanje	14
5.3	Ciljevi	14
5.4	Računovodstvo	14
5.4	Ciljevi	14

6. BUDŽET I IZRADA POSLOVNIH PLANOVA

Бр.		Страна
6.1	Ciljevi	14-15

7. ISPORUKA VODE

Бр.		Страна
7.1	Količina isporučene vode	15
7.2	Kvalitet usluga	16
7.3	Naplata	16
7.4	Broj korisnika	17
7.5	Mjerenje potrošnje vode	17
7.6	Obaveze	17-18
7.7	Cijene vode	18
7.8	Prihodi i rashodi	19

1. Uvod

Cilj izrade trogodišnjeg operativnog biznis plana je:

- Da dokumentuje planirani poslovni razvoj sa kojim su se saglasili uprava Vodovoda i Grad Prijedor;
- Da obezbijedi sve potrebne uslove za realizaciju prve faze MEG projekta;
- Da služi kao sredstvo upravljanja u realizaciji trogodišnjeg planiranog razvoja. Vodovod će jednom godišnje izvršiti ponovnu procjenu svoje poslovne situacije i vršiti neophodne korekcije poslovnog plana.

1.1 Djelatnosti preduzeća

Prema Statutu preduzeća glavne djelatnosti preduzeća Vodovod a.d. Prijedor danas su:

- *Zahvatanje, dezinfekcija, distribucija i kontrola kvaliteta pitke vode*
- *Prikupljanje i odvođenje otpadnih voda*
- *Izgradnja hidrotehničkih objekata*
- *Opravka i baždarenje vodomjera*
- *Različiti građevinski radovi koji traže posebno izvođenje ili opremu*
- *Tehnička ispitivanja i analize*
- *Izrada projektne i druge tehničke dokumentacije*

1.2 Pravni status

Od procesa privatizacije sprovedenog 1999. - 2000. Vodovod ima pravni status akcionarskog društva. Preduzeće je organizovano u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima.

1.3 Misija i vizija

Strateški razvoj Vodovoda zasnovan je na sljedećem:

Izjava o misiji	Misija "Vodovoda" a.d. Prijedor je obezbjeđenje pitke vode i odvođenja otpadnih voda za sve stanovnike, privredna društva i javne ustanove u Gradu Prijedor, briga o zdravlju stanovnika i bezbjednom vodosnabdijevanju i o visokom nivou kvaliteta zaštite životne sredine.
Vizija	Vodovod nastoji da postane još efikasniji i uspješniji u izvršavanju svojih obaveza, pružanju usluga korisnicima i da postane ekonomski održiv.
Osnovne vrijednosti	Mi u Vodovodu uvažavamo i težimo ka korištenju našeg iskustva, znanja i inicijativa, kako bismo postigli održivo upravljanje vodnim resursima u ravnoteži sa prirodnim okruženjem. Nastojimo da stanovništvu i drugim potrošačima obezbijedimo pouzdane i korisne usluge.

2. Strateška područja razvoja

Uzimajući u obzir činjenice iz analize aktuelnog stanja, Vodovod planira sljedeći strateški razvoj:

- **Poslovne aktivnosti:** Proširenje usluga na nove korisnike, na novim područjima, na kontrolisan način
- **Vodni resursi:** Zaštita vodnih resursa koji se koriste i njihova kontrolisana i racionalna eksploatacija (optimalni uslovi zahvatanja vode na bunarima, mjerenje proizvodnje, smanjenje gubitaka)
- **Infrastruktura:** Ciljana tehnička poboljšanja i proširenja u skladu sa potrebama i raspoloživim sredstvima
- **Organizacija:** Unapređenje efikasnosti, uspješnosti i ekonomičnosti sadašnjih organizacionih struktura i procedura u preduzeću
- **Ljudski resursi:** Unapređenje kapaciteta zaposlenih i poboljšanje radnog okruženja za kvalifikovano osoblje
- **Finansijski resursi:** Povećanje prihoda, formiranje troškovnih centara i održavanje troškova pod kontrolom, smanjenje dugovanja i povećanje akcijskog kapitala za buduća ulaganja
- **Procjena institucionalnih, operativnih i finansijskih kapaciteta** i područja mogućih poboljšanja u Vodovodu i izrada akcijskog plana na osnovi pristupa Planiraj Uradi Provjeri Prilagodi (PDCA ciklus) kroz implementaciju MEG projekta u saradnji sa konsultantima UNDP BiH.

Procjenjuje se da su područja sa najvećim mogućnostima poboljšanja:

- Autonomija preduzeća (unapređenje i provođenje zakona i podzakonskih akata koji regulišu pitanje vodosnabdijevanja i odvodnje i tretmana otpadnih voda, koja bi trebala definisati i nadležnosti za kapitalna ulaganja kao i bolji način određivanja tarife, pitanja subvencioniranja itd.). Međutim, za poboljšanja u okviru ovog područja potrebna je spremnost lokalne samouprave da radi na rješavanju navedenih problema.
- Organizaciona struktura i zaposleni (usvajanje organizacione strukture koja će omogućiti efikasniji rad preduzeća, racionalizacija broja zaposlenih, formiranje odjela za GIS i tima za mjerenje). U planu je smanjenje broja zaposlenih kao što se predviđa u MEG projektu da do 2024.godine smanjimo broj zaposlenih.
- Unapređenje odnosa sa korisnicima
- Tehnički aspekt (kartiranje mreže i formiranje GIS baze podataka, efikasno zoniranje i priprema i provođenje programa mjerenja, smanjenje neoprihodovane vode i sl.). Cilj je da se sve mjerne zone obuhvate mjernim instrumentima radi što preciznijeg određivanja neobračunate vode
- Ekonomsko-finansijski aspekt (definisanje metodologije formiranja prijedloga tarife zasnovana na pokrivanju odnosnih troškova, tarifni model je povezan sa računovodstvenim sistemom, poboljšanje procesa naplate, determinisani troškovni centri, itd.)

Očekuje se vidljiv napredak u periodu od 24 mjeseca od početka realizacije akcijskog plana.

2.1. Sadašnje usluge

-Snabdijevanje pitkom vodom

Snabdijevanje pitkom vodom vrši se uglavnom iz izvorišta Mataruško Polje – Tukovi i izvorišta Prijedorčanka. Pored toga, neke mjesne zajednice na području Kozarca snabdijevaju se sa dva izvora iznad Kozarca – Vrijeska i Ratkovo Vrelo. Naselje Donja Dragotinja ima svoj zaseban sistem u okviru Vodovoda Prijedor. Nakon završetka projekta vodosnabdijevanja Prijedora - SECO obezbijedene su dovoljne količine vode za sve potrošače u zoni obuhvata i stvoreni uslovi za značajno proširenje sistema. Prema rezultatima analize kvaliteta vode iz prethodnog perioda kvalitet podzemnih voda je generalno veoma dobar i raspoloživi podaci ne ukazuju na zagađenje podzemnih izvorišta.

-Usluge odvodnje otpadnih voda

Pored vodosnabdijevanja, Vodovod pruža i usluge vezane za otpadne vode. Ove usluge, uglavnom, obuhvataju sljedeće: korištenje i ograničeno održavanje postojećih sistema prikupljanja otpadnih voda u Prijedoru, Ljubiji i Kozarcu.

Ukupna količina prikupljenih otpadnih voda je samo oko 35 litara po glavi stanovnika na području usluga (oko 70.000 stanovnika). Prihodi od usluga otpadnih voda iznose oko 11,8% u odnosu na ukupne prihoda od prodaje pitke vode i otpadnih voda.

U planskom periodu će se organizovati sistematski monitoring otpadnih voda i monitoring voda recipijenta za odlaganje prečišćenih voda, sa ciljem da se obezbijede osnovni podaci za projektovanje uređaja za prečišćavanje. Vodovod je opremio laboratoriju za otpadne vode i naredni koraci podrazumjevaju uzimanje uzoraka na kontrolnim tačkama i pravljenje baze podataka o istom.

-Ostale usluge vezane za vodu

Potrošači su odgovorni za kupovinu svog prvog vodomjera. Vodovod je odgovoran za očitavanje i održavanje vodomjera. Odgovarajuća mjesečna taksa od 2 KM naplaćuje se uz svaki račun. Za održavanje vodomjera Vodovod koristi radionicu za testiranje i baždarenje vodomjera, gdje bi svi instalirani vodomjeri trebali biti baždareni svakih 5 godina.

Vodovod ostvaruje i prihod od usluga priključivanja, tj. priključaka novih potrošača na sisteme vodosnabdijevanja i kanalizacije.

-Ostale usluge koje nisu vezane za vodu

Pored usluga vezanih za vodu, Vodovod obavlja i različite vrste građevinskih radova, za koje su potrebni posebna stručnost i mehanizacija.

Osim toga, Vodovod obavlja tehnička ispitivanja i analize i izrađuje projektnu i drugu tehničku dokumentaciju za sanaciju, rekonstrukciju i dogradnju vodovodnih i kanizacionih sistema.

-Ugovori o pružanju usluga

Ugovori ili sporazumi o pružanju usluga trenutno postoje između Vodovoda i zanatskog sektora i industrije. Početkom februara 2020. godine se pristupilo potpisivanju ugovora i sa potrošačima iz kategorije domaćinstava. Plan je da u narednom periodu ugovore potpiše što veći broj potrošača, što će se realizovati i kroz medijsko pozivanje korisnika da se jave u prostorije „Vodovoda“ radi zaključivanja ugovora o pružanju usluga javnog vodovoda i javne kanalizacije.

2.2. Područje usluga

-Sadašnje područje usluga

Vodovod danas pruža svoje usluge domaćinstvima, privrednim i budžetskim potrošačima. Nakon završetka projekta vodosnabdijevanja Prijedora SECO, možemo izdvojiti više podsistema koji pokazuju da je došlo do značajnog proširenja područja usluga.

1. Gradsko područje
2. Linija Prijedor - Hambarine - Ljubija
3. Linija Pašinac – Vlačine - Barakovac
4. Linija Bišćani – Jugovci – Cikote - Volar
5. Donja Dragotinja

Ukupan broj stanovnika na području usluga je oko 70.000.

-Proširenje područja usluga

Vodovod planira da proširi područje usluga u naseljima i prema dinamici datoj u tabeli br.1. Izvršiće se izgradnja i priključivanje vodovodne mreže na prijedorski vodovodni sistem - proširenja i na vodovodni sistem Crno Vrelo - nova izgradnja.

Tabela 1.

2020.	2021.	2022.
Crno vrelo – 11 naselja –2500 priključaka	FISHE projekat – 200 priključaka	FISHE projekat – 300 priključaka
Proširenje korisnika gradskog vodovodnog sistema 100	FISHE projekat -200	FISHE projekat – 300 priključaka

Navedeni planovi za proširenje upućuju na to da bi Vodovod 2020/21. godine imao oko 3.000 novih priključaka, a 2022. još oko 600 novih priključaka, što bi značajno popravilo finansijsko stanje i uslove poslovanja preduzeća.

3. Poslovanje

3.1 Razvoj ljudskih resursa

Za razvoj ljudskih resursa definisana je sljedeća strategija:

Vodovod sprovodi restriktivnu politiku zapošljavanja, što tačnije znači da će planirano proširenje usluga u narednim godinama biti realizovano uz sadašnji broj zaposlenih. Ovaj cilj biće postignut uz sljedeće mjere:

a) Sprovođenje racionalne organizacije

- Planira se redovno ažuriranje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, sa ciljem poboljšanja efikasnosti promjene u odgovornostima i raspodjeli istih na niže nivoe organizacione strukture.

b) Druge aktivnosti

-Dodatna automatizacija u određenim područjima djelatnosti, npr. kroz slanje računa potrošačima putem pošte

-Planira se angažovanje specijalizovanih privatnih firmi za radove (kad to ima smisla),

-Planira se zapošljavanje novih radnika samo u koliko posao ne može biti obavljen uz postojeći broj radnika i ukoliko budžet za ljudske resurse to dopušta

-Planira se penzionisanje radnika kroz stimulativne otpremnine

-Preraspodjela poslova, tj. delegiranje poslova sa jednog radnika kojem prestaje radni odnos na jednog ili više radnika

3.2 Razvoj tehničkih resursa

Nakon završetka projekta SECO obezbijeđeni su uslovi za pouzdano snabdijevanje svih potrošača 24 h kvalitetnom pitkom vodom i mogućnost širenja sistema na gravitirajuća naselja. Ostaje problem rehabilitacije i rekonstrukcije postojeće distributivne mreže i kućnih priključaka. Nalaz konsultantskih timova EIB i UNDP da je neobračunata voda u našem sistemu oko 80 % govori da je investiranje u rješavanje ovog problema apsolutni prioritet. Dobri početni rezultati su ostvareni realizacijom projekta rekonstrukcije distributivne mreže u Raškovcu, Gašića naselju, Urijama i Čirkin polju iz aranžmana sa EIB. U okviru ovog projekta je obavljena i rekonstrukcija u Ul. Vuka Karadžića, izgradnja cjevovoda DN 500 mm preko mosta na Sani, zamjena cjevovoda od bunara B2 do rezervoara Hambarine i izgradnja vodovoda za naselja Janjića pumpa, Malo Palančište i Volar. Neposredni efekti ovog projekta su smanjeno zahvatanje vode na izvorištima od 30-50 l/sec, racionalnije korišćenje izvorišta i manja potrošnja električne energije.

Završena je i izgradnja sekundarne distributivne mreže sistema Crno Vrelo, što će omogućiti izgradnju tercijarne distributivne mreže i kućnih priključaka na ovom sistemu. Vodovod je izradio projektnu dokumentaciju za 11 naselja koja su uključena u ovaj projekat. Završena je revizija ovih projekata i tenderska procedura za izbor izvođača radova. Radovi su počeli 2019. godine, a krajnji rok završetka je do kraja 2020.godine.

Vodovod je izradio veći dio potrebne dokumentacije za rehabilitaciju, rekonstrukcije i dogradnje distributivne vodovodne mreže i kućnih priključaka u svim planiranim zonama vodosnabdijevanja. Usvojenim izmjenama u Fiche project-u planirana su sredstva za realizaciju i ovih projekata.

Plan, da se do kraja 2021. godine završi kanalizacioni sistema sa kućnim priključcima u naselju Tukovi sa ciljem značajnog doprinosa boljoj zaštiti izvorišta pitke vode. Pored toga, zastoj u realizaciji ugovora sa EIB i ponovno preispitivanje prioriteta zajedno sa Gradom, odložili su realizaciju ovih projekata za bolja vremena. Inoviran je Projektni plan (Fiche project) za EIB, u kome je vodosnabdijevanje dobilo apsolutni prioritet.

U oblasti kanalisanja Vodovod, zajedno sa Zavodom za izgradnju grada, planira učešće u snimanju postojećeg stanja i u izradi projekata rehabilitacije, rekonstrukcije i dogradnje kanalizacionog sistema u gradu i okolnim naseljima. Za naselja Kozarac i Omarska su izrađeni glavni projekti fekalne kanalizacione mreže.

3.3 Planirane investicije

- Pregled investicija i projekata koji su dogovoreni sa EIB

R. b.	Naziv Projekta	Vrijednost KM sa PDV-om
A. Vodosnabdijevanje		
<i>Pregled projekata koji će se realizovati u 2020. godini</i>		
1.	Završetak izgradnje zajedničkih objekata sistema Crno vrelo	U okviru ugovora
2.	Izgradnja tercijarne distributivne mreže i kućnih priključaka za naselja regionalnog vodovoda Crno Vrelo	9.200.000,00
3.	Cjevovodi i priključci u naselju Tukovi – Žeger-kućni priključci	185.973,93
4.	Cjevovod i priključci u Ulici Ive Andrića-ugovoreno kroz MEG projekat	296.605,68
6.	Sanacija vodovodne mreže i kućnih priključaka dijekla naselja Čirkin polje- ugovoreno kroz MEG projekat	580.058,73
7.	Sanacija vodovodne mreže i kućnih priključaka u ulici VI Krajiške brigade- ugovoreno kroz MEG projekat	94.417,18
8.	Sanacija vodovodne mreže i kućnih priključaka u naselju Orlovača, donji Orlovci i donji Garevci	1.518.823,31
<i>Pregled projekata koji će se realizovati u 2021. godini</i>		
1.	Izgradnja distributivne mreže i kućnih priključaka za naselje Stari voćnjak	622.249,48
2.	Izgradnja distributivne mreže i kućnih priključaka za naselje Kavanište	260.361,46
4.	Rekonstrukcija vodovodne mreže dijela naselja Urije	331.358,99
5.	Rekonstrukcija čvornih mjesta u gradskom vodovodu	305.822,03
6.	Vodosnabdijevanje u naselju Volar	154.593,48
7.	Izgradnja vodovodnog sistema Tomašičkih jezera (prva faza – osnovni objekti sistema)-početak izgradnje	5.550.000,00
<i>Pregled izrađene projektne dokumentacije i projekata za buduću realizaciju</i>		
1.	Izgradnja distributivne mreže i kućnih priključaka u Gornjoj i Donjoj Ljubiji	1.019.328,00
2.	Izgradnja distributivne mreže i kućnih priključaka u naselju Tukovi, Gomjenica i nižim zonama Čarakova i Zecova	1.329.681,00
3.	Proširenje centralnog sistema na gravitirajuća naselja	1.000.000,00
	Ukupno projekti vodosnabdijevanja za koje je izrađena projektna dokumentacija	22.449.273,27

B. Kanalizacija		
1.	Izgradnja sekundarne kanalizacione mreže i kućnih priključaka u naselju Tukovi	3.600.000,00
2.	Fekalna kanalizacija krak L= 948 m, Dželatići- Čejreci	42.986,00
3.	Kanalizaciona mreža u izbjegličkom naselju Janjića Pumpa na području grada Prijedor	290.251,53
	Ukupno za kanalizaciju	3.933.237,53

3.5. Nabavka vozila i opreme

Prosječna starost osnovne opreme i vozila je velika. Pored toga nedostaje veći dio osnovne opreme i mehanizacije koju je potrebno nabaviti u planskom periodu. Vodovod je u 2018. godini izvršio nabavku 4 nova vozila. U ovom planskom periodu Vodovod namjerava izvršiti sljedeće nabavke kako bi se održao visok nivo tekućeg održavanja vodovodnih i kanalizacionih sistema:

R. br.	O P I S	kom	Vrijednost u KM po godinama		
			2020	2021	2022
1.	Vozilo sa produženom kabinom nosivosti 5t	1	-	-	25.000
2.	Auto putničko	1	20.000	30.000	-
3.	Auto - kedi	3	-	20.000	20.000
4.	Kamion sa rukom-kiper (rabljeni)	1	60.000	-	-
5.	Muljne pumpe		1.500	1.500	2.000
6.	Alat		2.500	2.500	2.500
7.	Oprema za laboratoriju		5.000	25.000	20.000
Ukupno			89.000	79.000	69.500

3.6. Plan popravki i zamjene vodomjera

R.br.	Opis	2020.	2021.	2022.
1.	Popravka vodomjera	2.790	3.000	3.200
2.	Zamjena vodomjera	2.800	3.000	3.200
3.	Procenat očitavanja	91,3%	92,7%	93,2

3.7. Kartiranje mreže, efikasno zoniranje i program mjerenja

Vodovodni i kanalizacioni sistemi su veoma složeni po svojoj strukturi i poslovnim procesima koji se nad njima obavljaju.

Adekvatno zoniranje i podzoniranje, prvenstveno uspostavljanje mjernih sekcija koje se posmatraju kao manji i odvojivi dio vodovodnog sistema neophodno je kao preduslov za efikasno upravljanje i održavanje ukupnog sistema vodosnabdjevanja. U tim sekcijama mjere se ulazi vode u sekcije i mjere se očitavanja u tim sekcijama, a kao rezultat dobija ukupan bilans vode po svakoj sekciji. Paralelno, vrši se tačno razdvajanje sekcija u koliko su na više mjesta na mreži međusobno povezane. Vrši se provjera propusnosti zatvarača, nekada i blindiranje zatvarača, ili pak ako su veze obostrano nužne onda se vrši ugradnja vodomjera sa dvosmjernim mjerenjem.

Nakon definisanja mjernih zona vrši se mjerenje minimalnih noćnih protoka i pritisaka. U 2020.te narednim godinama se očekuje intenzivniji rad na ovim poslovima kako bi se ostvarili ciljevi iz plana smanjenja neprihodovane vode. Vršiće se detaljno lociranje kvarova sa logerima šuma, sa kojima se mogu locirati kvarovi koji nisu vidljivi, a direktno utiču na neobračunatu količinu vode.

Implementacijom projekta MEG, Vodovod je izvršio podjelu ukupne vodovodne mreže na 40 DMA (mjernih zona), u kojima će se obezbijediti uslovi za stalnu kontrolu gubitaka i, uz određene tehničke zahvate, njihovo smanjenje do prihvatljive granice. Cilj je da se do kraja ovog planskog perioda neobračunata voda svede na nivo oko 60 % (stvarni i prividni gubici). U okviru ovih aktivnosti razvoj informacionog sistema preduzeća je jedan od ključnih dijelova strategije i programa kontrole gubitaka vode.

3.8. Implementacija GIS-a

Vodovod Prijedor je u velikoj mjeri razvio GIS za svoje potrebe. Krajem 2016. godine formirana je ekipa za GIS, koja radi u sklopu Odjeljenja za smanjenje gubitaka. Uspostavljen je prostorni model vodovodne i kanalizacione mreže od strane tima za GIS, uz pomoć konsultanata iz Užica i počelo kreiranje digitalnog katastarskog plana (DKP) vodovodne i kanalizacione mreže (kroz program Map Info).

Izvršena je distribucija modela, odnosno distribucija podataka svim relevantnim subjektima u Preduzeću u cilju stvaranja platforme za pregledavanje, štampanje, ažuriranje i uopšte korištenje tih podataka.

Cilj je uspostavljanja GIS-a i modeliranje određenih poslovnih procesa i obavljanje tih procesa kroz GIS. Modeliranje poslovnih procesa se obavlja, i nastaviće se i u budućnosti, sljedećim programskim aplikacijama i nadogradnja veće postojećih:

- *Razvoj alata za pretragu i lociranje korisnika iz POIS sistema („Naplata“) koji će biti značajno brži i ugodniji za rad od trenutnog rješenja.*
- *Razvoj alata za automatsko bilansiranje zona.*
- *Razvoj alata za uvezivanje podataka o mjerenju pritisaka u DMA zonama, sa prikazom grafikona.*
- *Razvoj alata „Hodogram“, za generisanje hodograma čitačkih lista.*
- *Dalji razvoj alata „Info – potrošač“, kojem će biti dodate napredne opcije (generisanje finansijske kartice potrošača, detaljniji podaci od istoriji stanja vodomjera, generisanje izvještaja, lista potrošnje....)*
- *Procjena izvodljivosti i izrada softverskog rješenja koje će omogućiti generički prikaz stare baze i novog programa („Naplata“). Ovo bi bilo rješenje nezavisno od GIS sistema, kako bi ga mogli koristiti i operateri u drugim službama kojima su isti podaci od značaja tokom svakodnevnog rada.*
- *Izrada potpuno novog seta GIS alata (za 32-bitnu verziju), formiranu na osnovu dosadašnjih iskustava i zahtjeva GIS korisnika.*
- *Puno testiranje i puštanje u rad GIS-a kanalizacije (64-bitna verzija), kao i integracija u GIS vodovodne mreže.*

U 2017. godini izvršeno je povezivanje GIS-a sa Poslovnim informacionim sistemom PIS, na način da se potrošnja vode kod krajnjih potrošača direktno uzima iz PIS-a. Takođe, izvršeno je povezivanje GIS-a sa Telemetrijskim sistemom, čime su kreirane osnove uspostavljanja potpunog jedinstvenog Informacionog sistema u preduzeću, što je krajnji cilj informatizacije vodovodnih i kanalizacionih sistema.

3.9. Željeno i postojeće stanje

-Izvršena je podjela cijelog vodovodnog sistema na DMA (mjerne) zone i podzone, kroz projekat MEG (Projekat okolišnog i ekonomskog upravljanja, koji implementira UNDP BiH, a finansira švajcarska Vlada). Ima ukupno 41 DMA zona. U toku 2018.-2019. godine smo uspostavili mjerenja i računali bilanse potrošnje vode u 19 DMA zona, a u planu nam je da u ovom planskom periodu izvršimo izgradnju i opremanje mjernih mjesta u minimalno 10 DMA zona.

U uspostavljenim DMA zonama se vrši monitoring protoka i pritiska. U nekoliko zona su ugrađeni i data logeri, tako da se vrši kontinuirano mjerenje i monitoring.

-U GIS-u je definisana podjela svih podataka po sekcijama. Postoji mogućnost da se iz ukupnog GIS-a učitaju samo podaci iz neke sekcije, što se jednostavno postiže, na način da se u atributnim tabelama, odnosno u bazi podataka vodi pripadnost svih elemenata odgovarajućoj sekciji (DMA zoni). Navedena aktivnost se po pitanju potrošača provodi i u PIS-u (Bilingu).

4. Neoprihodovana (neobračunata) voda-NRW

Dosadašnja praksa prepoznaje gubitke vode (ili neprihodovana voda – engl. Non-Revenue Water) kao razliku između količine vode uvedene u sistem (zahvaćene/kupljene količine) i fakturisane (ili prihodovane – engl. Revenue Water) količine vode. Standardni indikator u ovom pristupu je prikaz gubitaka (neprihodovane vode) u % u odnosu na uvedenu količinu vode.

Međutim, ovaj način prikaza gubitaka vode ne daje realnu sliku problema tj. efikasnost upravljanja vodovodnim sistemom s gledišta gubitaka vode.

Krajem prošlog vijeka (službeno od 2000. godine) ustanovljena je nova metoda analize i kontrole gubitaka vode (danas tzv. IWA WLSG metodologija) od strane radne grupe za gubitke vode (nekada WLTF – water loss task force, a od 2010. WLSG – water loss specialist group) pod okriljem međunarodne institucije IWA, International Water Association (Međunarodno udruženje za vode), a ovaj pristup prihvatile su kasnije i druge vodeće svjetske organizacije; American Water Works Association; (Američko udruženje za vode), WHO (Svjetska zdravstvena organizacija), World Bank (Svjetska banka) i mnoge druge međunarodne i nacionalne asocijacije.

Temeljna novost koju je donijela IWA WLSG metodologija je Bilans vode i izračunavanje svih komponenti neprihodovane vode i standardizacija (unificiranje) pojedinih komponenti i terminologije. U svijetu, a i kod nas, do sada je u praksi bilo mnogo različitih metoda obračuna bilansa vode što je imalo za rezultat nemogućnost međusobnog razumijevanja i uspoređivanja. Posebna novost je izračun Stvarnih i Prividnih gubitaka. Kroz poznavanje tačnih količina ovog dijela bilansa vode moguće je i pravilno planiranje mjera i aktivnosti na njihovom smanjivanju. Vodovod je, u okviru MEG projekta, krenuo sa razradom ove metodologije izrade bilansa vode i smanjenja gubitaka.

4.1. Ciljevi

Na temelju analize postojećeg stanja i performansi, postavljeni su sljedeći ciljevi:

- Uspostavljanje strategije upravljanja neoprihodovanom vodom;
- Posmatrati vodovodni sistem po novoformiranim Sekcijama;
- Preventivna zamjena starih i dotrajalih cijevi;
- Periodično računanje vodnog bilansa i odabranih indikatora uspješnosti u oblasti upravljanja sa NRW. Odabrani indikatori bi bili litri stvarnih i prividnih gubitaka, te UARL, CARL i ILI;

- Razvoj i uvođenje programa upravljanja pritiskom u mreži;
- Dugoročna ciljna vrijednost ILI je 4,0 za cijeli sistem i isti se može postići tek u dužem vremenskom roku ;
- Dugoročna ciljna vrijednost postotka gubitaka je 35 % što se može postići sljedećim ciljnim vrijednostima po godinama:
 - Godina 2020 - 70%;
 - Godina 2021 - 65%;
 - Godina 2023 - 55%;
 - Godina 2027 - 35%.
- Digitalni sistem očitavanja stanja vodomjera.
- Ugradnja zonskih vodomjera sa kojima će se konstantno vršiti mjernje protoka i pritiska. Krajnji cilje jeste uspostava mjerenja u svim DMA zonama na vodovodnom sistemu.

5. Finansije

Ekonomsko-financijski aspekt je definisanje metodologije formiranja prijedloga tarife zasnovana na pokrivanju odnosnih troškova, tarifni model povezan sa računovodstvenim sistemom, poboljšanje procesa naplate, determinisani troškovni centri, itd.

Jedan od glavnih ciljeva do 2022. godine je unapređenje financijskog poslovanja preduzeća, koje treba usmjeravati ka sljedećim ciljevima:

- veća količina isporučene vode
- poboljšanje kvaliteta usluga u isporuci vode
- povećanje stope naplate
- povećanje broja korisnika priključenih na vodovodnu mrežu
- povećanje broja potrošača kojima se računi ispostavljaju na osnovu mjerenja potrošnje vode
- smanjenje gubitaka u vodovodnoj mreži (neobračunata voda)
- povećanje prihoda
- povećanje koeficijenta tekuće likvidnosti
- smanjenje tekućih dugova (električna energija, porezi i doprinosi)
- cijena vode
- praćenje troškova poslovanja
- tekuće i investiciono održavanje objekata i opreme
- izvršiti revalorizaciju svih stalnih sredstava, ažurirati knjigu osnovnih sredstava
- realno obračunatu amortizaciju ugraditi u tarifni model i namjenski koristiti.

5.1. Politika cijena

Željeno i postojeće stanje

Predlaže se sljedeći referentni nivo za ovu oblast:

- Detaljno je definisan i dokumentovan način proračuna cijena usluga snabdijevanja vodom i kanalizacije, na osnovu principa punog povrata troškova, te uzimajući u obzir platežnu sposobnost građana (npr. granica od 4% udjela visine računa za vodu u ukupnim prihodima porodice - u Evropi ova granica iznosi 6 %);
- Ne postoji unakrsno subvencioniranje između kategorija kupaca i/ili vrsta usluga;
- Dogovoren je mehanizam za prilagođavanje tarifa na osnovu dokumentovane metodologije.

5.3. Ciljevi

U cilju približavanja referentnom nivou uspješnosti, mogu se postaviti sljedeći ciljevi:

- Dokumentovana metodologija za obračun tarifa, zasnovana na pokrivanju odnosnih troškova, sa postepenim izjednačavanjem cijena za kategorije potrošača koje zapravo ne uzrokuju značajno različite troškove;
- Dokumentovana i transparentna procedura za promjene cijena (u saradnji sa interesnim grupama);
- Periodična analiza platežne sposobnosti građana, rezultati se koriste u tarifnoj metodologiji;
- Tarifni model je povezan sa računovodstvenim sistemom.

5.4. Računovodstvo

- Ciljevi

- Izraditi ili doraditi i unaprijediti sve interne akte koji se odnose na područja računovodstva, uključujući:
 - Pravilnik o finansijskom poslovanju,
 - Pravilnik o računovodstvenim politikama,
 - Pravilnik o poslovanju gotovim novcem,
 - Pravilnik o načinu arhiviranja podataka;
 - Pravilnik o internim kontrolama;
- Izraditi i provoditi prilagođeni kontni plan;

6. Budžet i izrada poslovnih planova

6.1. Ciljevi

- Uprava, uključujući rukovodioce svakog od sektora, je prošla obuku o bitnim elementima budžetiranja i poslovnog planiranja;
- Konsolidovani budžet i budžet po troškovnim centrima se priprema godišnje, kao i 1/2/3/6-mjesečno, te koristi za poboljšanje upravljanja;
- Analizira se provođenje budžeta i poslovnog plana i definisane su eventualno potrebne korektivne akcije;
- Osnovni modul za kapitalni budžet je u funkciji i predstavlja dio tarifnog modela.

7. Isporučka vode

Postojeće stanje je dosta dobro. I pored enormno velikih gubitaka raspolažemo sa dovoljnim količinama pitke vode trenutno i za budući razvoj. Kvalitet vode je zadovoljavajući. Planiramo i određena unapređenja u cilju očuvanja količina i kvaliteta vode za buduće generacije. Potrebno je:

- Voditi bazu podataka o količinama zahvaćene vode.
- Voditi bazu podataka o potrošnji el.energije na ispumpavanjima vode.
- Razmotriti moguće uštede na pumpama u el. energiji.
- Razmotriti primjenu mjera zaštite u zoni zaštite izvorišta.
- Pridržavati se strategije razvoja grada Prijedora.
- Izraditi katastar uzorkovanja kvaliteta vode i zapis u adekvatnoj bazi podataka, koja treba da bude dostupna i građanima putem interneta.
- Generalno i nadležne gradske službe, prije svega komunalni inspektori i Vodovod, moraju odlučnije obavljati zadatke na očuvanju kvaliteta pitke vode na izvorištima.

7.1. Količina isporučene vode

R.b.	O p i s	J.mj.	2019	2020	2021	2022	7/4 % povećanja
1.	Fakturisana voda – domaćinstva	m ³	1.867.444	1.980.000	2.090.000	2.090.000	11,9
2.	Fakturisana voda – privreda i budž. potrošači	m ³	176.563	185.000	185.000	185.000	4,8
3.	Fakturisana voda – zanatski sektor	m ³	127.448	130.000	130.000	130.000	2,0
	Ukupno	m ³	2.171.455	2.295.000	2.405.000	2.405.000	10,7

Planirana količina prodane vode 2022. godine je veća za 233.545 m³ ili 10,7% nego u 2019. godini. Na kraju planskog perioda domaćinstvima će se isporučiti 2.090.000 m³ vode što je u odnosu na baznu 2019. godinu više za 222.556 m³ ili 11,9%. Povećanje količine isporučene vode je iz razloga priključenja 3.949 novih potrošača. Od planiranih novih korisnika najveći broj priključaka je u 2020. godini 2.302. Novi potrošači koji će se priključiti su sa područja Omarske, završetkom projekta Crno Vrelo, dok će se 800 potrošača priključiti na sadašnji vodovodni sistem. Što se tiče ostalih korisnika (privreda, zanatski sektor, budžetski potrošači) na kraju planskog perioda u odnosu na 2019. godinu količina isporučene vode je veća za 10.989 m³ ili 3,6%. Od ukupne količine isporučene vode, domaćinstvima se planira isporučiti 2.090.000 m³ ili 86,9%, privredi i budžetskim potrošačima 185.000 m³ ili 7,7% i zanatskom sektoru 130.000 m³ ili 5,4%.

Plan djelovanja

- Kontinuirano snabdijevanje potrošača vodom 24 sata
- Obezbeđenje potrebnog pritiska u mreži
- Priljučak novih potrošača zbog realizacije projekta vodosnabdijevanja Prijedora
- Realizacija projekta Crno Vrelo i priključak novih potrošača sa područja Omarske i okolnih naselja
- Realizacija projekta EiB

7.2. Kvalitet usluga

Bolji kvalitet usluga podrazumijeva 24 sata kontinuirano snabdijevanje pitkom vodom potrebnog kvaliteta. Efikasnije i brže otklanjanje kvarova kako na vodovodnoj tako i kanalizacionoj mreži. Kod izvršenja usluga korisniku usluge obezbijediti sve potrebne i tačne informacije.

Plan djelovanja

- Obezbijediti vodosnabdijevanje bez prekida osim u slučajevima otklanjanja kvarova
- Kvarove otklanjati po saznanju u kratkom roku
- Obezbijediti da mišljenje potrošača o izvršenim uslugama bude pozitivno
- Primjedbe potrošača o izvršenim uslugama otklanjati

7.3. Naplata

R.b.	Opis	2019	% napl.	2020	% napl.	2021	% napl.	2022	% napl.
1.	Voda sa kanalizacijom – domaćinstva	3.399.131	92,1	3.482.240	92,0	4.293.202	93,5	4.397.048	95,0
2.	Voda sa kanalizacijom – privreda i budž. potroš.	728.624	114,8	916.121	98,0	570.878	100,0	525.276	100,0
3.	Voda sa kanalizacijom – zanatski sektor	490.367	92,9	454.896	96,0	385.825	97,5	329.448	99,0
	Ukupno	4.618.123	95,2	4.853.257	93,5	5.249.905	94,4	5.251.772	95,7

Plan djelovanja

- Naplata potraživanja je od izuzetne važnosti za preduzeće i predstavlja najosjetljiviji aspekt poslovanja. Da bi preduzeće efikasno poslovalo mora se postići najmanje 90% naplativosti potraživanja.
- Potraživanja iz prethodnog perioda trebaju da se naplate uz mogućnost dijela otpisa potraživanja.
- Svakom potrošaču redovno svakog mjeseca dostavljati račun za utrošenu vodu.
- Neredovne platiše obavještavati o kašnjenju plaćanja računa.
- Većim dužnicima omogućiti potpisivanje reprograma.
- Dug naplaćivati pokretanjem sudskog spora.
- Isključivati sa vodovodne mreže veće dužnike.
- Provoditi sve metode prinudne naplate.

7.4. Broj korisnika

R.b.	Opis	2019	2020	2021	2022	% poveć. 6/3
1.	Domaćinstva	21.280	23.602	24.869	24.900	17,0
2.	Privreda i budžetski potrošači	447	450	450	450	0,6
3.	Zanatski sektor	1.449	1.450	1.450	1.450	0,1
	Ukupno	23.176	25.502	26.769	26.800	15,6

Plan djelovanja

- Priključenje novih potrošača na postojećoj izgrađenoj mreži
- Proširenje područja pružanja usluga:
 - područje Gornji Orlovci
 - područje Stari voćnjak
 - područje Omarske
- Redovno ažuriranje evidencije potrošača

Proširenje vodovodne mreže omogućuje priključenje preko 3.000 novih potrošača.

7.5. Mjerenje potrošnje vode

R.b.	Opis	2019		2020		2021		2022	
		vod.	pauš.	vod.	pauš.	vod.	pauš.	vod.	pauš.
1.	Domaćinstva	16.679	1.696	19.000	1.675	19.665	1.615	20.048	1.545
2.	Privreda i budžetski potrošači	396	36	400	32	410	30	410	30
3.	Zanatski sektor	1.320	128	1.325	125	1.328	122	1.330	120
	Ukupno	18.395	1.860	20.725	1.832	21.403	1.767	21.788	1.695
	Sve ukupno	20.255		22.557		23.170		23.483	
	% vodomjer/paušal	90,8	9,2	91,9	8,1	92,4	7,6	92,8	7,2

Plan djelovanja

- Potrošač je obavezan i odgovoran za izgradnju priključnog šahta i svih građevinskih radova
- Potrošač kod priključka na vodovodnu mrežu ukoliko je u kolektivnom stanovanju samostalno ugrađuje vodomjer (daljinsko očitavanje)
- Potrošač koji nema vodomjer podnosi zahtjev „Vodovodu“ za ugradnju istog,
- Vodovod održava instalirane vodomjere i vrši zamjenu i baždarenje svakih 5 godina,
- Za održavanje vodomjera naplaćuje se mjesečna naknada,
- Obavještavanje potrošača o obavezi izgradnje priključnog šahta i postavljanje vodomjera za mjerenje potrošnje vode.
- Povećati broj vodomjera kako bi se fakturisanje vršilo na osnovu stvarne potrošnje.

Ugradnjom vodomjera obezbijediti krajem 2022. godine mjerenje potrošnje vode kod 94% potrošača.

7.6. Obaveze

R.b.	Opis	2019	2020	2021	2022	index 6/3
1.	Dugoročne obaveze	5.310.054	4.702.912	4.095.770	3.488.628	65,7
2.	Kratkoročne obaveze	1.149.796	1.089.796	1.029.796	969.796	84,3
3.	Dugoročna rezervisanja	5.721.003	5.721.003	5.721.003	5.721.003	100,0
	Ukupno:	12.180.853	11.513.711	10.846.569	10.179.427	83,6

Ukupne obaveze na početku 2020. godine iznose 12.180.853 KM i to:

- kratkoročne obaveze 1.149.796 KM
- dugoročne obaveze 5.310.054 KM
- dugoročna rezervisanja 5.721.003KM

Kratkoročne obaveze su: obaveze prema dobavljačima 175.588,00 KM, obaveze za vodne naknade 560.988,00 KM, kratkoročni kredit 87.182,00 KM i ostale obaveze 326.038,00 KM. Pred Okružnim privrednim sudom vodi se spor sa JU „Vode Srpske“ o načinu obračuna vodnih naknada što će uticati na obaveze po osnovu vodnih naknada.

Dugoročne obaveze su: obaveze po korištenom kreditu 152.671,00 KM, obaveze za neplaćene poreze i doprinose na lična primanja za period 2002. – 2005. godine 429.376,00 KM i obaveze prema „Elektrokrajini“ A.D. Banja Luka za neplaćenu električnu energiju u iznosu od 4.728.007,00 KM.

Plan djelovanja

- Smanjenje dugova.
- Redovna mjesečna otplata kredita.
- Odložene poreske obaveze otplaćivati u skladu sa potpisanim Sporazumom sa Poreskom upravom R.S.
- Obaveze prema ZP „Elektrokrajina“ A.D. Banja Luka otplaćivati prema potpisanom Ugovoru br. 1/14 i Aneksu I ugovora o reprogramiranju duga po računima za utrošenu električnu energiju.
- Dug po osnovu vodnih naknada je u sporu, a konačno utvrđivanje duga je po okončanju sudskog spora sa Javnom ustanovom „Vode Srpske“.
- Dugoročna rezervisanja su obračunate nenaplaćene kamate od strane ZP „Elektrokrajina“ A.D. koje će biti otpisane nakon što „Vodovod“ A.D. u cijelosti izmiri obaveze po potpisanom Ugovoru br. 1/14.

7.7. Cijene vode i odvodnje

R.b.	Opis	J.mj.	2019	2020	2021	2022	% poveć. 7/4
1.	Voda sa kanalizacijom - domaćinstva	KM/m ³	1,70	1,83	1,83	1,83	7,6
2.	Voda sa kanalizacijom – budž.potrošači	KM/m ³	2,48	2,48	2,20	1,95	(21,4)
3.	Voda sa kanalizacijom – ostali potrošači	KM/m ³	3,26	3,26	2,70	2,20	(32,5)
4.	Naknada vodovodnu infrast.	KM/m ³	2,34	2,46	2,57	2,69	15,0

Sadašnje cijene ne mogu da pokriju sve troškove na isporuci vode. U navedenoj tabeli je prikazano kretanje cijena po kategorijama potrošača. Planirano je da se za naredne četiri godine cijena vode u potpunosti izjednači za sve kategorije. Uz pomoć konsultanta i alata za izračun cijene vode predviđeno je da u prvoj godini (2020) cijena usluga za domaćinstva raste, a cijena za privredu i budžetske korisnike miruje. Isto tako naknada za održavanje vodovodne infrastrukture će kroz određeni niz godina rasti kako se bude povećavala amortizacija tj. vrijednost osnovnih sredstava, kroz prenos imovine.

Plan djelovanja

- Cijena vode treba da obezbijedi plaćanje svih obaveza na eksploataciji i distribuciji vode
- Cijena vode treba da obezbijedi sredstva i za proširenu reprodukciju
- Veća sredstva za održavanje vodovodne i kanalizacione mreže treba da se obezbijede kroz uvođenje posebne naknade za održavanje vodovodne infrastrukture (zahtjev prema skupštini Grada biće upućen početkom 2020. godine).

7.8. Prihodi i rashodi

Prihodi i rashodi

R.b.	O p i s	2019	2020	2021	2022	index 6/3
1.	Prihodi od vode – domaćinstva	2.977.310	3.136.080	3.567.999	3.742.462	125,7
2.	Prihodi od vode – priv. i budž. potr.	478.747	492.050	366.540	336.926	70,4
3.	Prihodi od vode – zanatski sektor	387.169	387.500	336.840	291.206	75,2
4.	Ostali poslovni prihodi	555.640	675.010	570.000	580.000	104,4
5.	Poslovni prihodi	4.398.866	4.690.640	4.841.379	4.950.594	112,5
6.	Finansijski i ostali prihodi	422.093	409.000	550.000	500.000	118,5
	Ukupno prihodi	4.820.959	5.090.640	5.391.379	5.450.594	113,1
7.	Troškovi materijala	237.472	313.300	240.000	250.000	105,3
8.	Troškovi energije i goriva	626.205	647.500	660.000	685.000	109,4
9.	Bruto plate radnika	2.111.600	2.184.026	2.240.475	2.307.700	109,3
10.	Ostali materijalni troškovi	273.009	271.040	275.000	270.000	98,9
11.	Amortizacija	219.488	274.500	370.000	410.000	186,8
12.	Ostali nematerijalni troškovi	199.823	207.390	200.000	200.000	100,0
13.	Poslovni rashodi	3.667.597	3.897.756	3.985.475	4.122.700	112,4
14.	Kamate	34.807	23.300	24.100	23.000	66,1
15.	Otpis potraživanja	1.111.472	1.166.692	1.351.804	1.277.894	115,0
16.	Finansijski i ostali rashodi	1.146.279	1.189.992	1.375.904	1.300.894	113,5
	Ukupni rashodi	4.813.876	5.087.748	5.361.379	5.423.594	112,7
	Dobit	7.083	11.892	30.000	27.000	381,2
	Gubitak			-	-	

Realizacijom planiranih projekata ostvariće se i povećanje prihoda. Povećanje prihoda planira se po osnovu povećanja količine isporučene vode i po osnovu povećanja cijene usluga. U 2020. godini prihodi se planiraju u iznosu 5.090.640,00 KM. U strukturi prihoda poslovni prihodi su 4.690.640,00 KM, a finansijski i ostali prihodi su 409.000,00 KM. Poslovni prihodi su prihodi od prodaje vode 4.015.630,00 KM, prihodi od usluga 675.010,00 KM. Prihodi od prodaje vode su: domaćinstva 3.136.080,00 KM, privreda i budžetski potrošači 492.050,00 KM, zanatski sektor 387.500,00 KM. Finansijski prihodi su prihodi od obračunatih kamata za neplaćanje izvršenih usluga u ugovorenom roku. Ostali prihodi su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja.

Troškovi poslovanja u 2020. godini planiraju se u iznosu 5.087.748,00 KM. U strukturi troškova poslovni rashodi su 3.897.756,00 KM ili 76,6%, a finansijski i ostali rashodi 1.189.992,00 KM ili 23,4%. U planiranom periodu planira se smanjenje troškova po osnovu kamata za neblagovremeno plaćanje obaveza, dok će doći do povećanja otpisa potraživanja.

Plan djelovanja

- Zbog novih priključaka količina vode 2022. godine povećaće se za 233.545 m³ ili 10,7% u odnosu na 2019. godinu, što će obezbijediti povećanje prihoda za 427.346,00 KM.
- Novi priključci obezbijediće povećanje prihoda od naknade za održavanje vodomjera za 100.022,00 KM.
- Poslovni prihodi će imati manju stopu rasta od poslovnih rashoda.
- U poslovnim rashodima, rashodi po osnovu zarada radnika će imati veći rast u odnosu na ostale poslovne rashode.
- Finansijskom konsolidacijom preduzeća omogućiti da se potraživanja koja su sporna otpišu da bi finansijski izvještaji bili realno iskazani.